

ТУРИЗМЪТ В ЦИФРИ

СОФИЯ
2017

ОБЩИНСКО ПРЕДПРИЯТИЕ "ТУРИЗЪМ"

ИЗДАНИЕ 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	2
ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	3
ТРАНСПОРТ	7
Въздушен, автобусен, ЖП и градски транспорт	
НАСТАНИТЕЛНА БАЗА	15
Основни показатели за търсенето на настанителната база, позиция на София в България	
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЕ	29
Видове и капацитет	
ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ	32
Сравнение на цените в някои европейски столици	
РЕЧНИК	34

ВЪВЕДЕНИЕ

Иво Маринов
Директор на ОП „Туризм“

ОП „Туризм“ има удоволствието да ви представи за седма поредна година статистическия справочник „София – Туризмът в цифри“. Изданието има за цел да предостави на всички заинтересовани информация за състоянието на туристическия сектор през 2017 г.

София е една от водещите туристически дестинации в страната, и една от бързо утвърждаващите се на световната туристическа карта европейски дестинации.

И през 2017 г. отчитаме устойчив ръст на туристическата индустрия в София. Увеличението на броя туристи е с 13 %, а на реализираните от тях нощувки - с 15 %. Тези добри резултати са постигнати благодарение на доброто сътрудничество и синхронизация между всички заинтересовани страни в туристическия сектор, както и на успешното прилагане на практики за устойчиво развитие на дестинацията.

София продължава да инвестира в развиването на туристическата си база, в подобряване на общата инфраструктура и достъпността на средата. И през тази година бяха извършени дейности по реконструкция и обновяване на паркове и зелени площи, бяха ремонтирани големи столични булеварди.

През 2017 г. бяха вложени много средства за проучвания, експониране и социализиране на нови обекти от културно-историческото наследство на града. Беше завършен проектът за реставрация, консервация и благоустрояване на археологическия парк "Западната порта" и новото пространство за култура - Триъгълната кула на Сердика.

Важна роля има и възходящото развитие на Летище София. Изминалата година беше рекордна в историята на столичното летище. Обслужените пътници през 2017 са почти шест милиона и половина (6 490 096), което е с 30 % повече, спрямо предходната 2016 г. Непрекъснато се увеличават редовните маршрути към София и броят на обслужваните дестинации. Освен това, присъствието на нискобюджетни авиокомпаниии, предлагащи евтини самолетни билети, както и конкурентните цени за настаняване в столицата, допринасят за постоянно увеличаващия се поток от туристи към София.

ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Площ: 492, 092 кв. км.

София заема 6,9% от площта на Софийска област, чиято територия е 7 059 кв.км. или 6,4% от площта на страната. (България – 110 994 км²)

Население: 1 291 591 жители

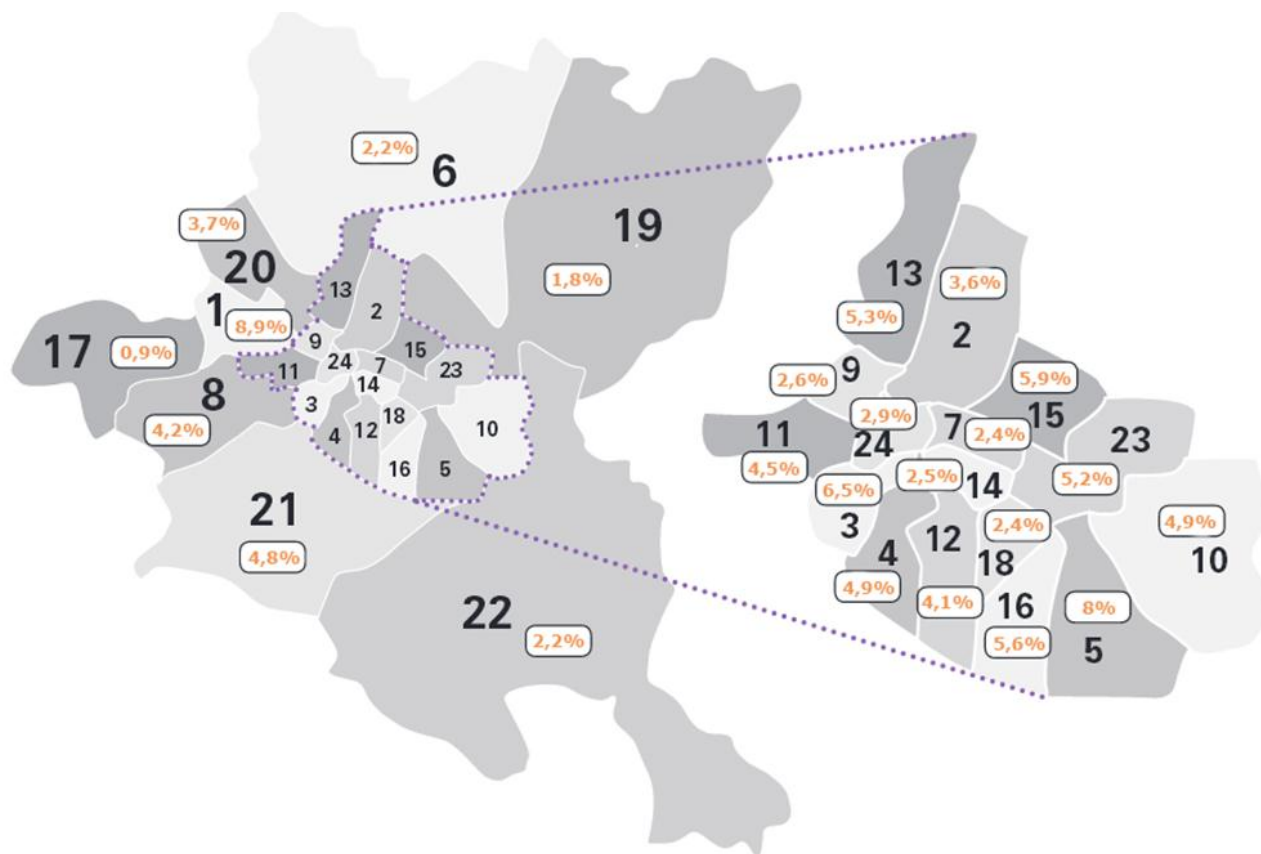
(По данни на НСИ от официалното преброяване на населението към 1.02.2011 г.)

Към 31.12.2017 г. населението на столицата по данни на НСИ вече наброява 1 325 429 души и представлява 18,8 % от населението на България.

София е разделена на 24 административни района, от които с най-многобройно население са Люлин и Младост.

Район в София	Жители (бр. души)	Дял (%)
1 Люлин	114 813	8,9
2 Сердика	46 949	3,6
3 Красно село	83 552	6,5
4 Триадика	63 451	4,9
5 Младост	102 899	8
6 Нови Искър	28 991	2,2
7 Оборище	31 060	2,4
8 Овча купел	54 417	4,2
9 Илинден	33 236	2,6
10 Искър	63 248	4,9
11 Красна поляна	58 234	4,5
12 Лозенец	53 080	4,1
13 Надежда	67 905	5,3
14 Средец	32 423	2,5
15 Подуяне	76 672	5,9
16 Студентски	71 961	5,6
17 Банкя	12 136	0,9
18 Изгрев	30 896	2,4
19 Кремиковци	23 641	1,8
20 Връбница	47 969	3,7
21 Витоша	61 467	4,8
22 Панчарево	28 586	2,2
23 Слатина	66 702	5,2
24 Възраждане	37 303	2,9
ОБЩО:	1 291 591	100

Източник: НСИ, 2011

ЗАЕТИ ЛИЦА ПРЕЗ 2017 Г.

По предварителни данни на НСИ, към месец декември 2017 г. средният списъчен брой на всички наети лица по трудово и служебно правоотношение в столицата е 751,6 хил. души, което е с 2 % повече спрямо предходната година.

В таблицата по-долу са представени данни за заетите лица в туристическите обекти в София, но важно е да се отбележи, че те се отнасят само за заетите лица в категоризираните от Кмета туристически обекти. Съгласно действащата нормативна уредба това са:

- местата за настаняване и прилежащите към тях заведения за хранене и развлечения:

а) хотели – категория „една звезда“ и „две звезди“;

б) мотели – всички категории;

в) семейни хотели – всички категории;

г) хостели – всички категории;

д) пансиони – всички категории;

е) почивни станции – всички категории;

ж) стаи за гости – всички категории;

з) апартаменти за гости – всички категории;

и) къщи за гости – всички категории;

к) бунгала – всички категории;

л) къмпинги – всички категории;

ОП „Туризм“ не разполага с информация за заетите лица в туристическите обекти, категоризирани от министъра на туризма, които са:

- местата за настаняване и на прилежащите към тях заведения за хранене и развлечения:

а) хотели – категория „три звезди“, „четири звезди“ и „пет звезди“;

б) апартаментни туристически комплекси – категория „две звезди“, „три звезди“, „четири звезди“ и „пет звезди“;

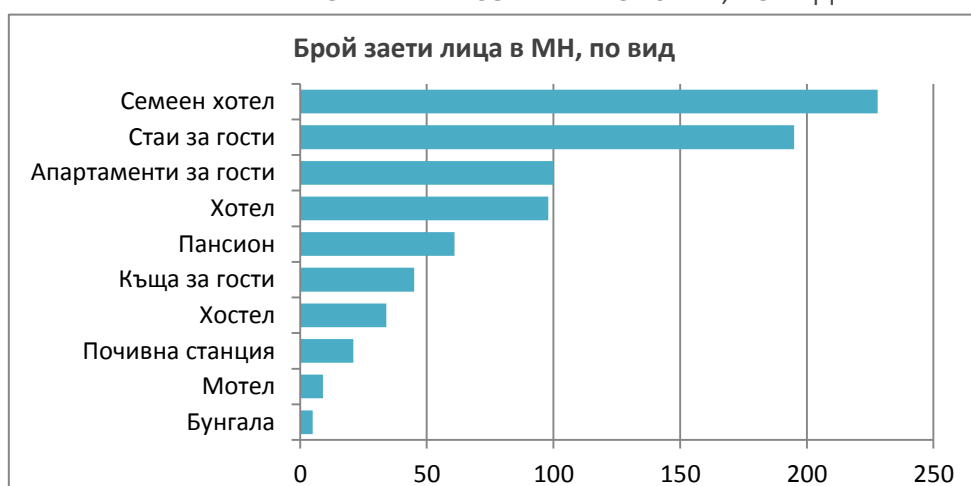
в) вилни селища – „три звезди“, „четири звезди“ и „пет звезди“;

г) туристически селища – „две звезди“, „три звезди“ и „четири звезди“;

д) вили – „три звезди“, „четири звезди“ и „пет звезди“;

По данни на ОП „Туризм“ в категоризираните от кмета места за настаняване и заведения за хранене и развлечения на територията на Столична община, са заети 20 275 души. В сравнение с 2016 г. се отчита значителен спад с 32 %.

БРОЙ ЗАЕТИ ЛИЦА В КАТЕГОРИЗИРАНИТЕ ОТ КМЕТА МН
НА ТЕРИТОРИЯТА НА СОФИЯ ПРЕЗ 2017 Г., ПО ВИД

**БРОЙ ЗАЕТИ ЛИЦА В КАТЕГОРИЗИРАНИТЕ ОТ КМЕТА ЗХР
НА ТЕРИТОРИЯТА НА СОФИЯ ПРЕЗ 2017 г., ПО ВИД**

Източник: ОП „Туризм“

**БРОЙ ЗАЕТИ ЛИЦА В КАТЕГОРИЗИРАНИТЕ ОТ КМЕТА МН И ЗХР НА ТЕРИТОРИЯТА НА СО, ПО
РАЙОНИ ЗА 2017 г.**

Район	Общо заети в ЗХР и МН		Заети в ЗХР		Заети в МН	
	Брой души	Дял в %	Брой души	Дял в %	Брой души	Дял в %
1 Люлин	635	3,1	626	3,2	9	1,1
2 Сердика	404	2,0	346	1,8	58	7,3
3 Красно село	879	4,3	860	4,4	19	2,4
4 Триадица	2 366	11,7	2 257	11,6	109	13,7
5 Младост	1 698	8,4	1 652	8,5	46	5,8
6 Нови Искър	120	0,6	117	0,6	3	0,4
7 Оборище	1 654	8,2	1 595	8,2	59	7,4
8 Овча Купел	500	2,5	477	2,4	23	2,9
9 Илинден	379	1,9	379	1,9	0	0,0
10 Искър	610	3,0	607	3,1	3	0,4
11 Красна поляна	199	1,0	199	1,0	0	0,0
12 Лозенец	1 228	6,1	1 212	6,2	16	2,0
13 Надежда	403	2,0	398	2,0	5	0,6
14 Средец	2 928	14,4	2 856	14,7	72	9,0
15 Подуяне	389	1,9	382	2,0	7	0,9
16 Студентски	1 419	7,0	1 393	7,2	26	3,3
17 Банкя	235	1,2	174	0,9	61	7,7
18 Изгрев	553	2,7	542	2,8	11	1,4
19 Кремиковци	190	0,9	178	0,9	12	1,5
20 Връбница	174	0,9	169	0,9	5	0,6
21 Витоша	1 286	6,3	1 191	6,1	95	11,9
22 Панчарево	352	1,7	321	1,6	31	3,9
23 Слатина	670	3,3	622	3,2	48	6,0
24 Възраждане	1 004	5,0	926	4,8	78	9,8
ОБЩО	20 275	100	19 479	100	796	100

Източник: ОП „Туризм“ – по данни от справки за професионална и езикова квалификация на лицата, заети в МН и ЗХР, категоризирани от кмета

Броят на заетите лица в МН е 796 души, от тях най-голям дял се пада на районите Триадица (14 %) и Витоша (12 %).

В ЗХР са заети 19 479 души, като най-много лица са ангажирани в районите Средец и Триадица, съответно с 15 % и 12 %.

ТРАНСПОРТ

Транспортната система на столицата е силно развита и е важна част от националната транспортна система. В София са представени всички видове транспорт с изключение на водния.

ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

Въздушният транспорт е представен с най-голямото международно летище в страната, Летище София, концентриращо входящ и изходящ трафик от над 6 милиона пътници годишно. Летище София приключи 2017 г. с рекорден брой обслужени пътници – 6 490 096, което е с 30 % повече от предходната година.

През 2017 г. общият брой на пристигналите пътници (българи и чужденци) на Летище София възлиза на 3 196 911 души, което е с 30 % повече спрямо 2016 г.

ПРИСТИГНАЛИ ПЪТНИЦИ НА ЛЕТИЩЕ СОФИЯ, ПО СЕГМЕНТИ

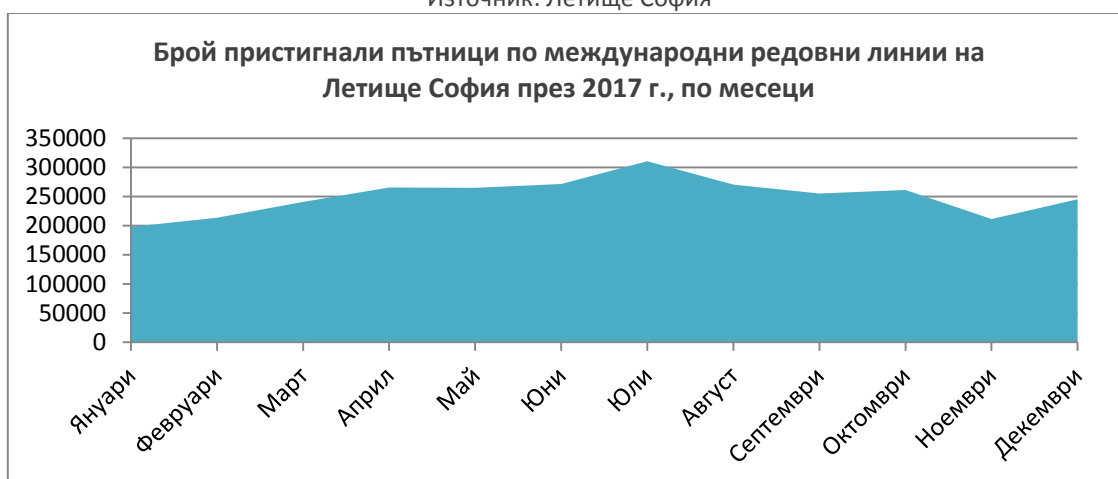
	2016			2017			Изменение 2016/2017 г. (в %)		
	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети
Януари	135 658	8 222	4 508	198 134	7 897	5 199	46,1	-4,0	15,3
Февруари	143 490	6 084	3 843	213 818	7 851	4 877	49,0	29,0	26,9
Март	160 503	2 832	4 367	240 927	4 098	7 202	50,1	44,7	64,9
Април	173 785	346	4 823	265 639	2 963	10 960	52,9	756,4	127,2
Май	196 293	4 080	4 897	265 169	4 079	11 451	35,1	0,0	133,8
Юни	201 200	4 069	7 110	271 688	4 858	12 873	35,0	19,4	81,1
Юли	234 563	2 292	9 817	310 769	2 511	15 531	32,5	9,6	58,2
Август	202 391	674	12 688	270 690	2 015	17 074	33,7	199,0	34,6
Септември	217 819	5 300	8 633	255 342	7 387	14 549	17,2	39,4	68,5
Октомври	223 275	3 177	6 363	261 457	5 393	11 561	17,1	69,8	81,7
Ноември	202 975	620	5 001	211 568	1 971	10 263	4,2	217,9	105,2
Декември	244 458	4 192	5 439	245 495	3 445	10 207	0,4	-17,8	87,7
Общ брой пътници	2 336 410	41 888	77 489	3 010 696	54 468	131 747	28,9	30,0	70,0

Значителен ръст се отчита при броя на пътниците, пристигнали по международни редовни линии и при тези, пристигнали по международни чартърни линии, съответно с 29 % и 30 %. Още по-значително е увеличението на пристигналите с вътрешни редовни и чартърни полети (70 %).

Разпределението по сегменти показва, че от общо 3 196 911 пристигнали пътници на Летище София през 2017 г. 3 010 696 души или 94 % са летели по международни линии и едва 4 % по вътрешни линии.

Източник: Летище София

Източник: Летище София

Месечните колебания в броя на пристигналите по международни редовни линии пътници са слабо изразени. С малко повече пристигнали пътници се отличава месец юли.

Източник: Летище София

По-голяма месечна динамика отчитаме при пътниците, пристигнали с международни чартърни полети. Най-голям брой пътници са пристигнали през месеците януари, февруари и септември – общо 42 % от пристигналите по международни чартърни линии. Интересно е, че през месец август пътниците, пристигнали с международни чартърни полети, са най-малко и в същото време август е пиков месец за пътниците, пристигнали по вътрешни линии /редовни и чартърни/.

Източник: Летище София

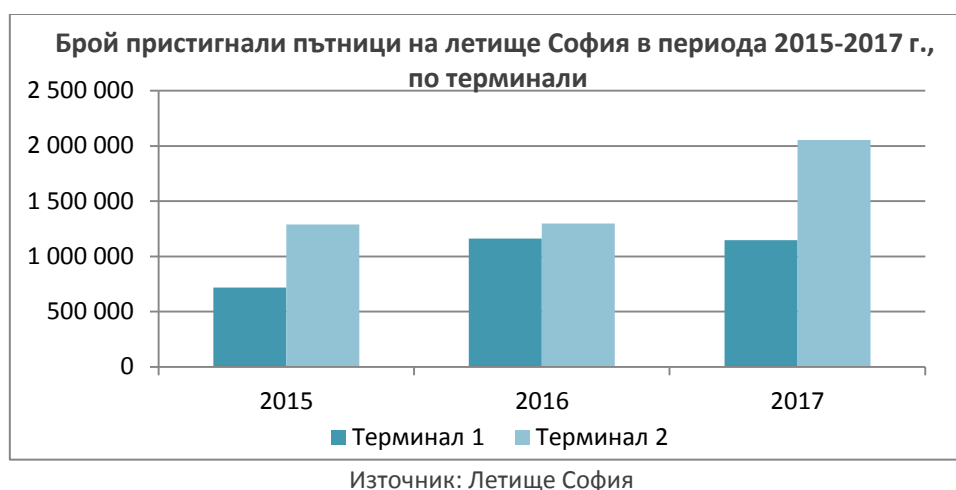

Общият брой на пристигналите пътници по международни въздушни линии бележи непрекъснат растеж от 2002 г., с изключение на 2009 г. и 2012 г., когато е отбелязан слаб спад. През 2017 г. отново се отчита ръст и то значителен - с 29 %, спрямо предходната година. Този висок резултат се дължи основно на двете нискотарифни авиокомпани Wizz Air и Ryanair, които откриха нови линии и увеличиха честотата на някои от линиите си през изминалата година.

За първи път от 2012 г. насам, през 2017 г., се отчита ръст и то осезаемо голям, при пътниците пристигнали по вътрешни редовни и чартърни полети (+70 %).

ПЪТНИКОПОТОК НА ТЕРМИНАЛИ Т1 И Т2 ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

През 2017 г. на терминал 1 са пристигнали над 1,2 млн. души, а на терминал 2 – над 2 млн. Броят на пътниците, пристигнали на терминал 1, остава почти без промяна, докато тези, пристигнали на терминал 2, са с 58 % повече, спрямо 2016 г.

Ръст от 11,3 % се наблюдава и в броя на самолетодвиженията за 2017 г. През изминалата година са излетели и кацнали общо 57 670 самолети.

Директните самолетни линии благоприятстват изключително развитието на туризма в столицата. Дестинациите от и до които има удобни транспортни връзки с българската столица, определят до голяма степен и приоритетните за града туристически пазари – а именно Великобритания, Италия, Германия, Испания, Франция

През 2017 г. редовни полети по разписание са изпълнявани до 61 дестинации, от които най – предпочитани са Лондон, Милано, Варна и Рим.

Източник: Летище София

Авиокомпаниите заявили нови редовни линии до София през 2018 г.

Авиокомпания	Дестинация	От дата
Adria Airways	до Любляна	25.03.2018
Wizz Air	до Ница	26.03.2018
Wizz Air	до Лисабон	27.03.2018
Ryanair	до Пафос	26.03.2018
Ryanair	до Единбург	окт.18
Ryanair	до Акаба	окт.18

АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ

Централна автогара София

Транспортният комплекс е изграден като модерна сграда, разполагаща със 7 173 кв.м. закрита площ. Партерът на автогарата е най-оживената част от цялата сграда. На час от там ежедневно преминават около 2 250 пътници, ползващи транспортните услуги на Централна автогара. На партера е разположена чакалнята с обща площ 1500 кв.м., както и 40 билетни каси и банков клон.

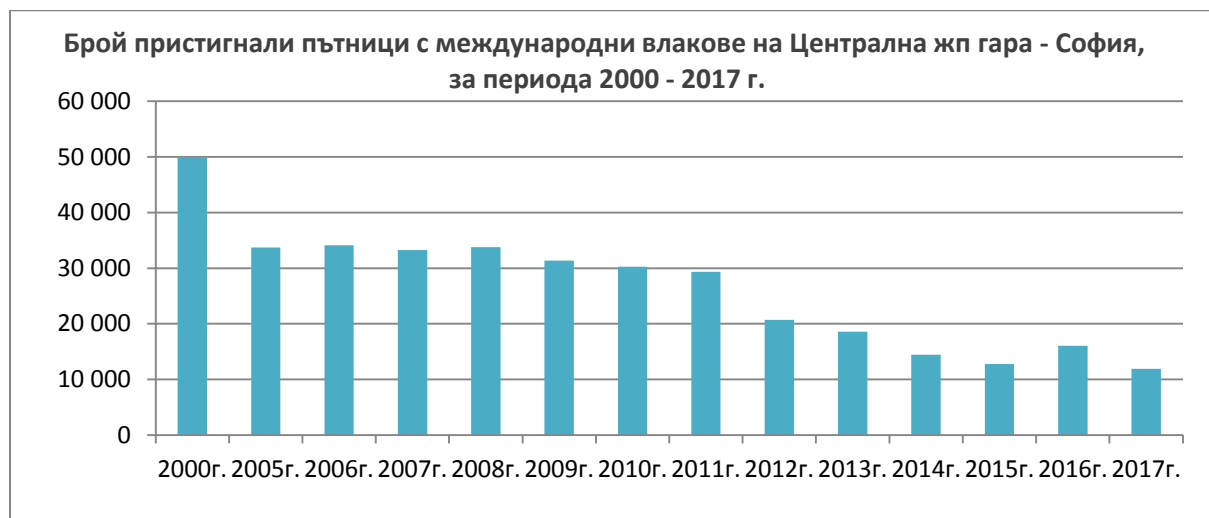
От Централна автогара - София за страната и чужбина тръгват едновременно между 47 и 50 автобуса от 50 сектора.

В непосредствена близост до централна автогара София се намира автогара „Сердика“, която също обслужва както вътрешни така и международни линии.

ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

През 2017 г. на Централна жп гара – София ежедневно са пристигали по пет редовни международни влака от следните дестинации – Солун, Белград, Букурещ, Истанбул, Крайова. През летния сезон всеки понеделник пристига още един влак от Солун.

Броят на пътниците, пристигнали с международни влакове за 2017 г., е 11 903 души, което е с около 26 % по-малко в сравнение с 2016 г. Общо с вътрешни и международни влакове през 2017 г. са пристигнали 2 255 860 души – с 5 % по-малко в сравнение с 2016 г.

От 2000 г. насам се отчита значителен спад в броя на пътниците, предпочитащи услугите на железопътния транспорт, за сметка на тези, използващи въздушния транспорт. Причината е основно в по-голямото удобство на въздушните превози и много по-краткото време за пътуване, както и навлизането на нискотарифните компании.

ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

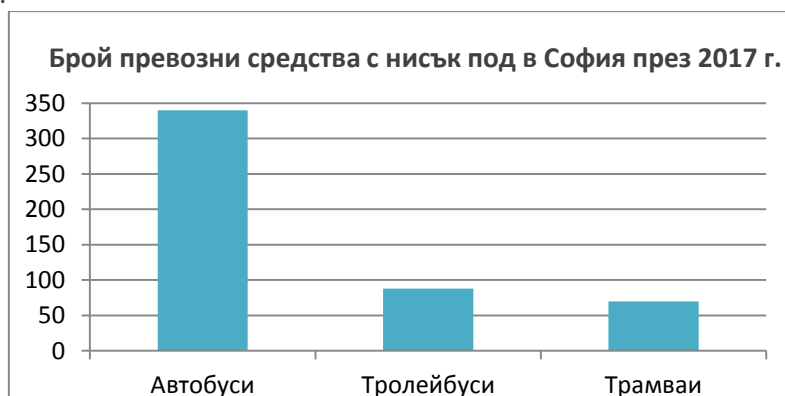
С градски транспорт се обслужват всички населени места на територията на Столична община. Услугите по предоставяне на обществен превоз на пътници на територията на Столична община се реализират от общински и частни оператори, а контролът и координацията между тях се осъществяват от Център за градска мобилност ЕАД. На територията на София функционира мрежа от трамвайни, тролейбусни и автобусни линии, както и метрополитен.

През 2017 г. по линиите на наземния градски транспорт в София са се движили 418 автобуса (340 нископодови, от които 236 са климатизирани) по 65 градски и крайградски линии, 125 тролейбуса по 9 маршрутни линии и 271 трамвайни мотриси по 14 линии.

Източник: „Столичен електротранспорт“ ЕАД и „Столичен автотранспорт“ ЕАД

През 2017 г. градския транспорт разполага със 126 екологични автобуса - стандарти Евро 6 и Евро 5, като през 2018 г. предстои закупуване и доставка на 20 броя нови електрически и 60 газови автобуса.

С най-ниска средна възраст са автобусите – 11,5 г., следвани от тролейбусите – 13,9 г., а с най-висока – трамваите – 24,3 г. Все по-голям става броят на превозните средства с нисък под, достъпни за хора със затруднена подвижност – 81 % от всички автобуси (340 автобуса), 70 % от тролейбусите (88 тролейбуса). По тези показатели трамваите се оказват едновременно най-старите и най-недостъпните превозни средства в столицата ни (само 26 % са с нисък под).

С наземен градски транспорт през 2017 г. са превозени 339,7 млн. пътници, от които 189 млн. с автобуси и 150 млн. – с тролейбуси и трамваи.

От 2016 г. са въведени промени в таксуването в градския транспорт. Цената на картите (билетите) за еднократно пътуване вече е 1,60 лв., а на талоните от 10 билета – 12 лв. Запазват се старите цени на едnodневните, тридневните, месечните, тримесечните, шестмесечните и годишните карти. Освен книжни карти, се предлагат и карти на електронен носител, с които се извършва безконтактно валидиране в превозното средство.

Поради факта, че към момента системата за безконтактно валидиране на превозните документи не е внедрена във всички превозни средства на наземния транспорт, все още функционира и таксуването на билети чрез ръчно перфориране в компостьори.

Също от 2016 г. е въведен и нов превозен документ – „Карта София“, по примера на много други европейски градове. Тя представлява електронна карта за всички линии на обществен транспорт на територията на Столична община с валидност 3 календарни дни, която дава право и на отстъпки в туристически и търговски обекти в град София.

Важна роля за ефективността на транспорта в столицата има и подземният градски транспорт – софийското метро, което отчита приблизително 350 хил. пътувания в делничен ден. След

завършване на третата линия на метрото се очаква то да обслужва около 500 хиляди пътници дневно, а автомобилният трафик за целия град да намалее с около 10 процента. Общият брой превозени пътници за 2017 г. е 92 млн.

Интервалите на движение на метровлаковете варират според направлението и часовия диапазон, но средно влаковете се движат на 6,5 мин. Цената на билет за еднократно пътуване с метрото е 1,6 лв., като могат да се ползват и абонаментни електронни карти на стойност между 4 и 600 лв.

В края на 2017 г. функционират две метролинии с обща дължина от 40 км и 35 метростанции.

През 2017 г. се работи върху изпълнението на два проекта за разширение на метрото в София:

- Линия 3, Етап I – участъка от бул. „Владимир Вазов“ – Централна градска част – ул. „Житница“ с дължина 7,8 км. и 8 метростанции
- Линия 3, Етап II – участъка от ул. „Житница“ – ж.к. „Овча купел“ – Околовръстен път с дължина 3,8 км. и 4 метростанции

Като превозни средства на територията на града оперират също така многобройни таксите и маршрутки, за които липсва официална статистика, тъй като те се стопанисват от различни частни фирми.

Маршрутките представляват микробуси, движещи се по определени маршрутни линии. До 2013 г. на територията на София са се движили маршрутни коли по 49 линии, които са обслужвали маршрут с обща дължина 1070 км. (Източник: marshrutki.com)

През 2014 г. броят на маршрутните линии драстично намалява от 49 на 17. Основната причина за закриването им е нерентабилност след разширяването на метрото, с новите линии свързващи "Младост" с "Люлин" и "Надежда" с "Лозенец". Освен това се цели да бъде избегнато преминаването на маршрутките през идеалния център на града. Услугата все пак се запазва, но основно за квартали с недостатъчно добро обслужване от градския транспорт.

Голяма част от туристите в дестинация София използват услугите на различните таксиметрови компании в столицата, чиито коли оперират 24 часа в денонощието. През 2017 г. такситата са единствения възможен транспорт в столицата след 23.30 ч. Таксиметрови автомобили могат да се наемат на определените за паркиране „стоянки“ в града или да се поръчат по телефона. Средната превозна цена с таксиметров автомобил е 0,82 лв./км. дневна тарифа и 0,93 лв./км. нощна тарифа, като цената за телефонно повикване е 0,70 лв. Цената летище-център или обратно е около 15 лв. в едната посока.

*средната превозна цена е изчислена на база цените на 5 водещи таксиметрови компании, опериращи на територията на София.

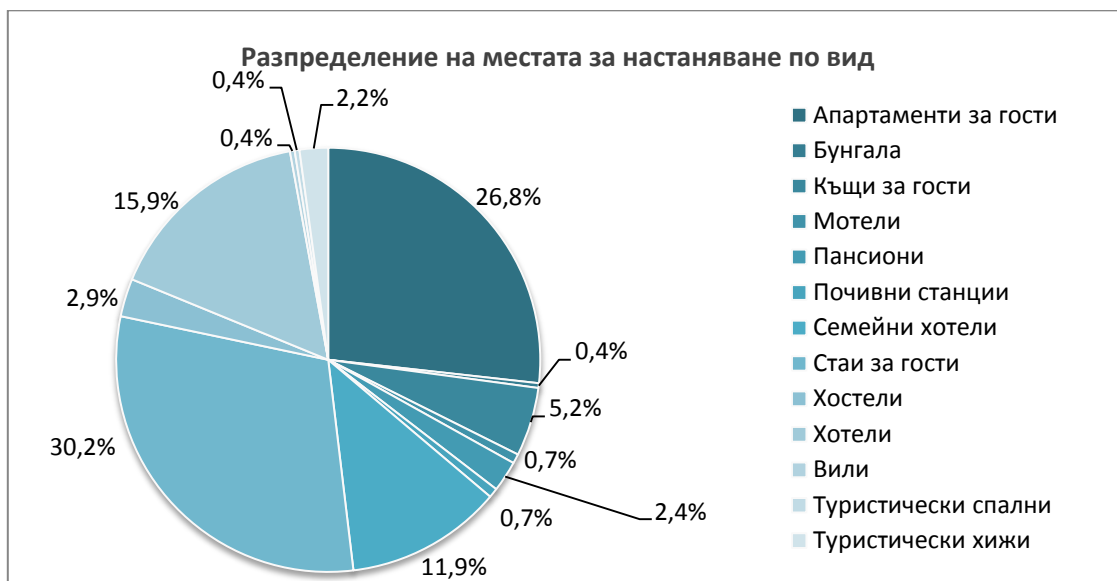
НАСТАНЯВАНЕ

По данни на ОП „Туризм“, през 2017 г. в София са функционирали 553 места за настаняване, от които 462 категоризирани от кмета на СО и 91 категоризирани от Министерство на туризма. В сравнение с 2016 г. общият брой на МН се е увеличил с 14 %.

ВИДОВЕ МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ЗА 2017 Г., ПО ВИД

Вид категоризирани места за настаняване	Брой обекти	Технически капацитет	
		Брой стаи	Брой легла
Апартаменти за гости	148	489	983
Бунгала	2	15	35
Къщи за гости	29	200	481
Мотели	4	88	176
Пансиони	13	340	661
Почивни станции	4	74	150
Семейни хотели	66	887	1 662
Стаи за гости	167	445	937
Хостели	16	285	624
Хотели	88	6 306	10 982
Вили	2	24	45
Туристически спални	2	59	145
Туристически хижи	12	134	433
Общо	553	9 346	17 314

Източник: ОП „Туризм“

Източник: ОП „Туризъм“

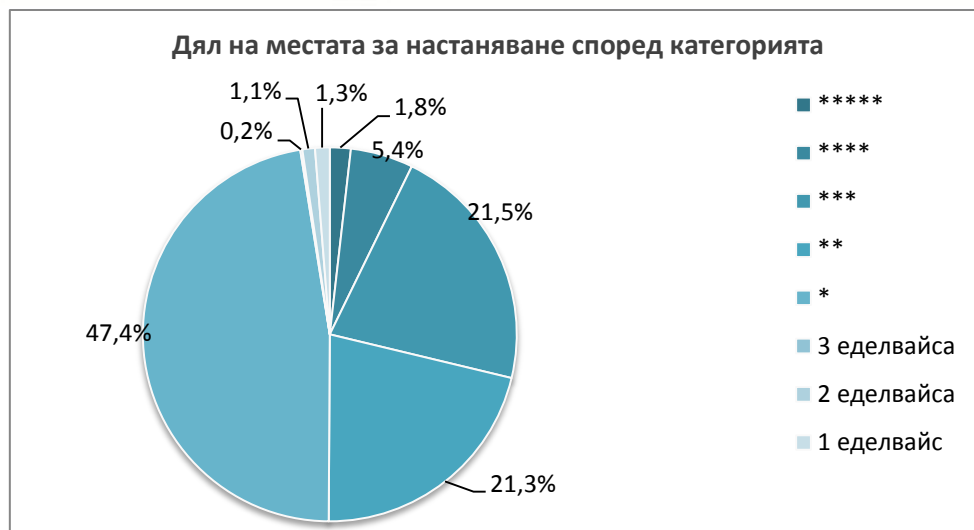
Видовото разпределение на местата за настаняване традиционно се характеризира със значителен превес на стаите за гости, апартаментите за гости и хотелите. Стаите за гости представляват 30 % от всички МН, но те разполагат с едва 5% от леглата, докато хотелите представляват 16 % от всички МН, но в тях са съсредоточени 63 % от легловата база.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА МН ПО КАТЕГОРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 Г.

През 2017 г. общият брой на МН се увеличава с 14 %, спрямо 2016 г. Увеличение се отчита при МН категории 1, 2 и 3 звезди, като най-голямо е то при тези 1 звезда (24 %).

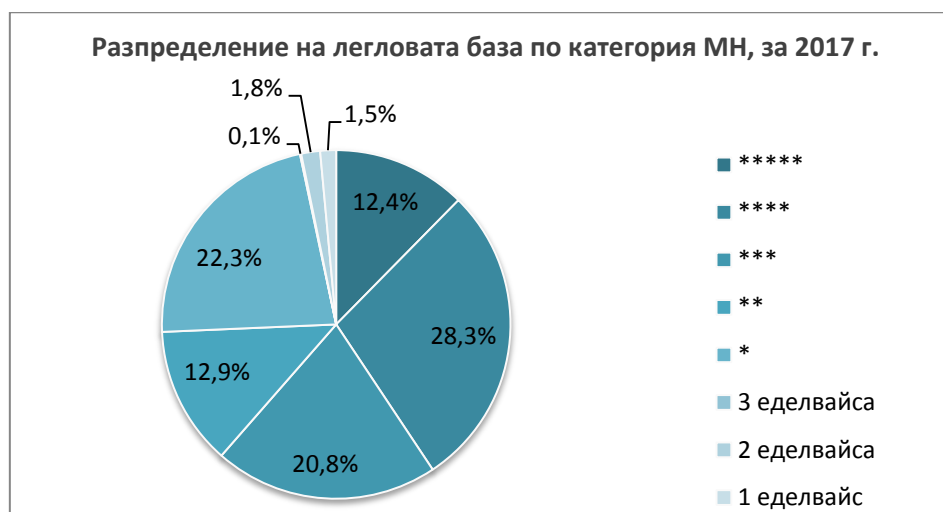
Местата за настаняване категория 4 звезди са с 23 % по-малко, докато тези, с категория 5 звезди, запазват броя си. Разпределението на МН по категория се запазва сходно с предходните години. Отново най-голям дял представляват обектите с 1 звезда (47 %), следвани от тези с категории 2 и 3 звезди, съответно 21 % и 22 %. Като цяло хижите са малко на брой и те са предимно категория 1 и 2 еделвайса.

Категория	Брой обекти			Дял от обектите 2017 (%)	Изменение 2016/2017 (%)
	2015	2016	2017		
*****	9	10	10	1,8	0,0
****	39	39	30	5,4	-23,1
***	101	110	119	21,5	8,2
**	89	101	118	21,3	16,8
*	225	211	262	47,4	24,2
3 еделвайса	-	1	1	0,2	0,0
2 еделвайса	-	6	6	1,1	0,0
1 еделвайс	-	7	7	1,3	0,0
Общо	463	485	553	100	14,0

ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ЗА 2016 И 2017 Г., ПО КАТЕГОРИЯ

Категория	2016		2017		Изменение в броя на стаите 2016/2017 (%)	Изменение в броя на леглата 2016/2017 (%)
	Брой стаи	Брой легла	Брой стаи	Брой легла		
*****	1 354	2 230	1 310	2 142	-3,2	-3,9
****	3 364	6 310	2 726	4 898	-19	-22,4
***	2 160	3 904	2 106	3 598	-2,5	-7,8
**	1 463	2 691	1 164	2 229	-20,4	-17,2
*	1 540	3 015	1 847	3 869	6,6	7,7
3 еделвайса	10	20	10	20	0	0
2 еделвайса	106	303	106	303	0	0
1 еделвайс	77	255	77	255	0	0
Общо	10 074	18 728	9 346	17 314	-4,8	-5,5

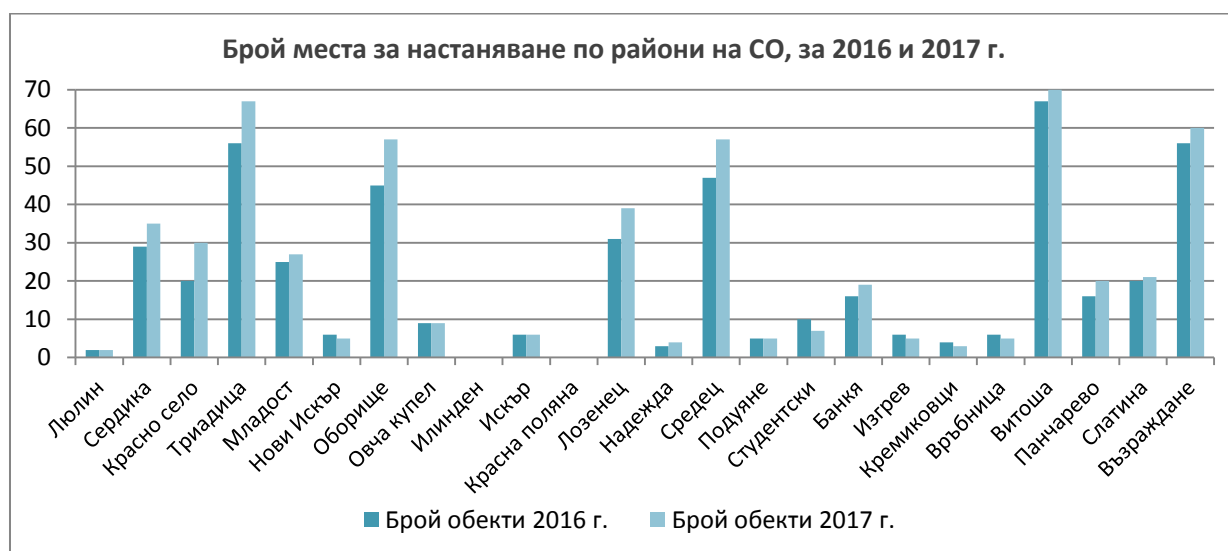
През 2017 г. функциониращите места за настаняване на територията на София разполагат с 9 346 стаи и 17 314 легла. Отчита се слабо намаляване както на броя стаи (- 4,8 %), така и на броя легла (-5,5 %), спрямо 2016 г. Изменението в разпределението на легловата база по категория показва увеличаване броя на леглата само в МН категория една звезда (със 7,7 %). Стаите и леглата във всички останали категории МН намаляват, като най-осезаем е спадът при категория 4 звезди (- 22 %). При хижите промени не се отчитат.

Важно е да се отбележи, че местата за настаняване категория 4 и 5 звезди представляват едва 7% от всички МН на територията на София, но в тях са съсредоточени 41 % от легловата база в столицата.

Териториалната структура на настанителната база на Столична община се отличава с ясно изразена концентрация в централната градска част, както и в южните периферни квартали. През 2017 г. настъпват слаби изменения в разпределението на легловата база по райони.

Район	Люлин	Сердика	Красно село	Триадица	Младост	Нови Искър	Оборище	Овча купел	Илинден	Искър	Красна поляна	Лозенец	Надежда	Средец	Подуяне	Студентски	Баня	Изгрев	Кремиковци	Връбница	Витоша	Панчарево	Слатина	Възраждане	Общо
Брой обекти 2016 г.	2	29	20	56	25	6	45	9	0	6	0	31	3	47	5	10	16	6	4	6	67	16	20	56	485
Брой обекти 2017 г.	2	35	30	67	27	5	57	9	0	6	0	39	4	57	5	7	19	5	3	5	70	20	21	60	553
Изменение 2016/ 2017	0	6	10	11	2	-1	12	0	0	0	0	8	1	10	0	-3	3	-1	-1	-1	3	4	1	4	68

През 2017 г. общият брой на местата за настаняване в София се е увеличил с 68 обекта. Новооткрити обекти са регистрирани в 13 от 24-те района на Столична община, като с най-голям брой нови обекти се отличават районите Оборище и Триадица, съответно с 12 и 11 нови обекта. Намаляване на броя на обектите се отчита в 5 от районите на София, като най-голям брой МН са престанали да функционират в район Студентски. Районите Красна поляна и Илинден остават без категоризирани места за настаняване.

През 2017 г. с най-голям дял от местата за настаняване на територията на Столична община се открояват районите Витоша с 13 %, Триадица с 12 % и Възраждане с 11 %. По отношение на

броя легла, най-голям капацитет притежават районите Витоша и Сердика, съответно с 16 % и 12% от легловата база в София.

ДЯЛ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА И СТАИТЕ ПО РАЙОНИ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ЗА 2017 Г.

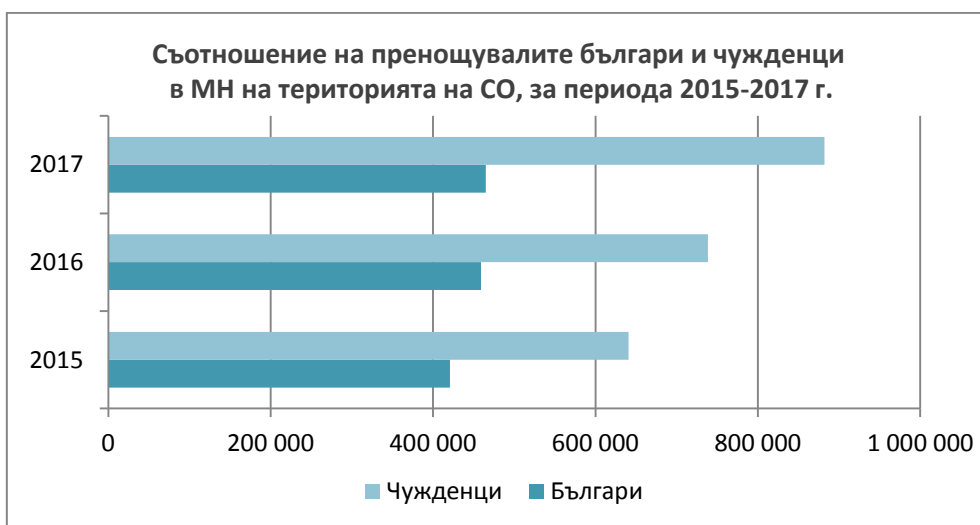
Район	Брой МН	Дял на МН (%)	Брой стаи	Дял на стаите (%)	Брой легла	Дял на леглата (%)
Банкя	19	3,4	342	3,7	692	4,0
Витоша	70	12,7	1 383	14,8	2 771	16,0
Връбница	5	0,9	83	0,9	165	1,0
Възраждане	60	10,8	763	8,2	1 427	8,2
Изгрев	5	0,9	202	2,2	371	2,1
Илинден	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Искър	6	1,1	131	1,4	238	1,4
Красна поляна	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Красно село	30	5,4	243	2,6	488	2,8
Кремиковци	3	0,5	120	1,3	242	1,4
Лозенец	39	7,1	887	9,5	1400	8,1
Люлин	2	0,4	31	0,3	69	0,4
Младост	27	4,9	745	8,0	1274	7,4
Надежда	4	0,7	73	0,8	124	0,7
Нови Искър	5	0,9	25	0,3	60	0,3
Оборище	57	10,3	515	5,5	1036	6,0
Овча купел	9	1,6	154	1,6	326	1,9
Панчарево	20	3,6	231	2,5	395	2,3
Подуяне	5	0,9	89	1,0	128	0,7
Сердика	35	6,3	1048	11,2	1994	11,5
Слатина	21	3,8	524	5,6	1 015	5,9
Средец	57	10,3	716	7,7	1 066	6,2
Студентски	7	1,3	188	2,0	374	2,2
Триадица	67	12,1	853	9,1	1659	9,6
Общо	553	100	9 346	100	17 314	100

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТЪРСЕНЕТО НА НАСТАНИТЕЛНАТА БАЗА*

Общият брой пренощували лица в места за настаняване на територията на Столична община за 2017 г. е 1 346 993 души, като е отчетен ръст спрямо 2016 г. с 12,5 % (със 149 429 души повече).

Значителен е ръстът при чуждестранните гости (+ 19,4 %), докато при българите изменението е незначително (+ 1,3 %).

Брой пренощували лица в настанителната база на Столична община								
2015			2016			2017		
Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
420 901	640 621	1 061 522	458 867	738 697	1 197 564	464 851	882 142	1 346 993

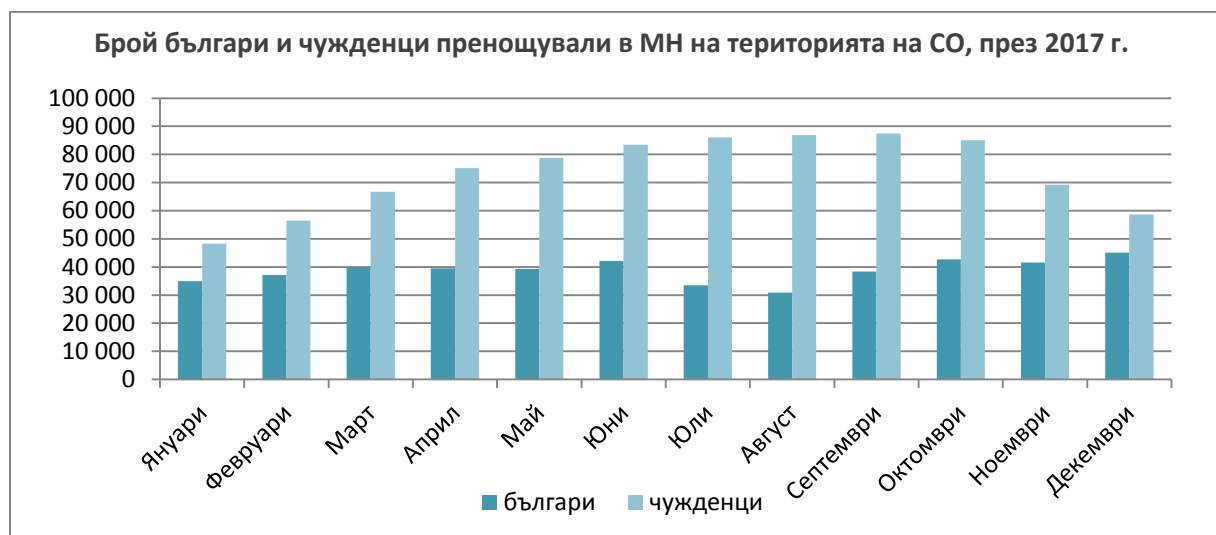

Наблюдава се слаба промяна в процентното съотношение българи:чужденци през 2017 г. Увеличава се делът на пренощуващите чужденци, от 62 % през 2016 г., на 65 % през 2017 г.

Брой пренощували лица през 2017 г., по месеци			
месец	българи	чужденци	общо
Януари	34 981	48 287	83 268
Февруари	37 116	56 427	93 543
Март	39 774	66 723	106 497
Април	39 524	75 166	114 690
Май	39 230	78 809	118 039
Юни	42 132	83 407	125 539
Юли	33 498	86 110	119 608
Август	30 862	86 904	117 766
Септември	38 350	87 467	125 817
Октомври	42 749	84 985	127 734
Ноември	41 528	69 180	110 708
Декември	45 107	58 677	103 784
Общо	464 851	882 142	1 346 993

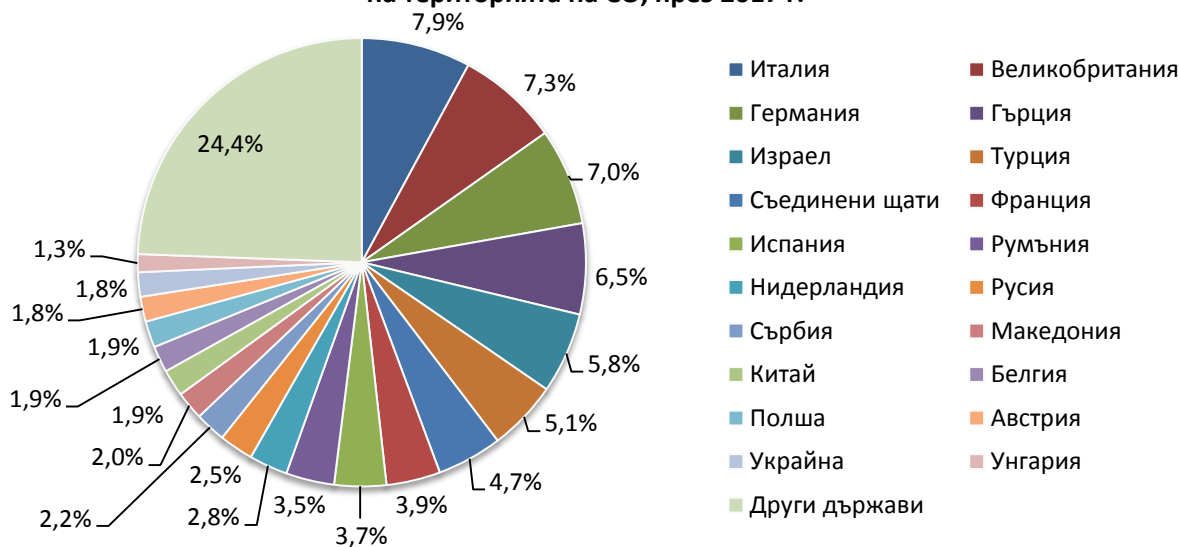
София е градска дестинация и като такава, за нея е характерно, че месечните колебания в броя на регистрираните гости в местата за настаняване са слабо изразени. И все пак, най-много гости са регистрирани през месец октомври, а най-малко - през януари. По отношение на националността на гостите, може да се каже, че летните месеци се отличават с увеличение на броя чужденци и в същото време намаляване на броя на българите, пренощуващи в столичните МН.

КЛАСАЦИЯ НА ПАЗАРИТЕ СПОРЕД БРОЯ НА РЕГИСТРИРАНИТЕ В МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ГОСТИ ПРЕЗ 2017 Г.

Националност	2016	2017	Отн. дял (%)	Изменение (%)
1 Италия	50 995	69 574	7,9	36,43
2 Великобритания	51 144	64 716	7,3	26,54
3 Германия	54 705	61 585	7,0	12,58
4 Гърция	53 649	57 734	6,5	7,61
5 Израел	42 130	51 472	5,8	22,17
6 Турция	39 426	44 602	5,1	13,13
7 Съединени щати	36 652	41 460	4,7	13,12
8 Франция	29 569	34 379	3,9	16,27
9 Испания	21 906	33 033	3,7	50,79
10 Румъния	26 996	30 737	3,5	13,86
11 Нидерландия	15 584	24 506	2,8	57,25
12 Русия	20 791	21 728	2,5	4,51
13 Сърбия	16 819	19 630	2,2	16,71
14 Македония	17 173	18 064	2,0	5,19
15 Китай	11 602	17 162	1,9	47,92
16 Белгия	12 040	16 820	1,9	39,70
17 Полша	15 191	16 782	1,9	10,47
18 Австрия	14 351	15 852	1,8	10,46
19 Украйна	14 406	15 520	1,8	7,73
20 Унгария	9 587	11 433	1,3	19,26
21 Други държави	183 981	215 353	24,4	17,05
	738 697	882 142	1,0	19,42

Класация на пазарите според броя на регистрираните гости в МН на територията на СО, през 2017 г.

Структурата на гостите според тяхната национална принадлежност показва доминиране на посетителите от страни – членки на Европейския съюз. През 2017 г. най-голям е броят на италианските туристи, следван от този на британските, германските и гръцките, чиито общ относителен дял е 29 % от всички чуждестранни посетители в София. А най-голям ръст се отчита при гостите от Нидерландия (57 %), Ирландия (51 %), Испания (51 %), Белгия (40 %) и Италия (36 %).

Добри са резултатите, постигнати по отношение на далечните пазари, които оценяваме като перспективни за София. Освен за туристите от САЩ, София се превръща във все по-интересна дестинация и за туристите от Китай (+ 48 %), Индия (+ 31 %) и Австралия (+ 15 %).

Важно е да се отбележи, че през 2017 г. при почти всички пазари се отчита ръст. Спад има само при гостите от Норвегия (- 11 %), Армения (- 7 %), Словения(- 3 %) и Канада (- 2 %).

НОЩУВКИ

През 2017 г. при нощувките е постигнат ръст от 15 %, като техният брой достига 2 444 684. Този ръст се дължи преди всичко на увеличението на броя нощувки реализирани от чужденци (+23%), тъй като увеличението при нощувките реализирани от българи е едва 0,4 %.

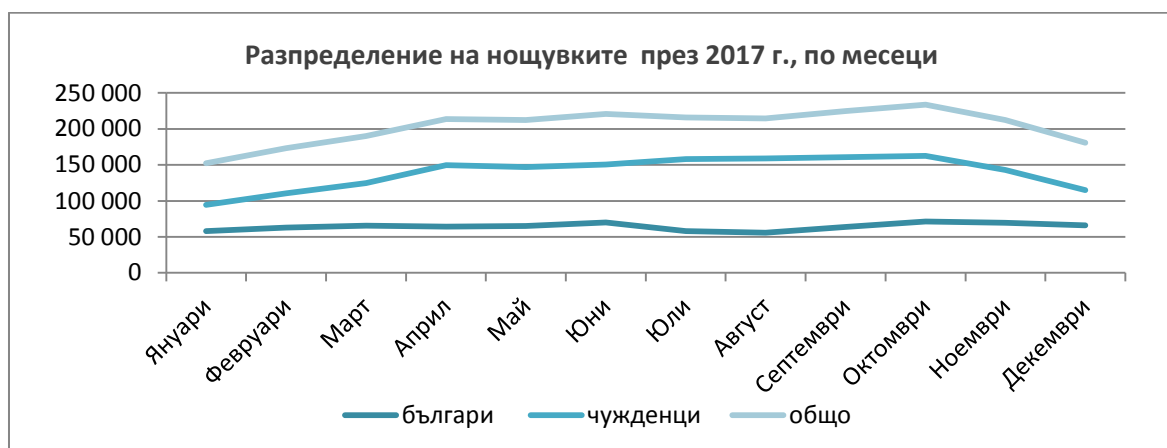
Брой реализирани нощувки в настанителната база на Столична община								
2015			2016			2017		
Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
691 362	1 181 616	1 872 978	767 024	1 359 438	2 126 462	770 201	1 674 483	2 444 684

Източник: ОП „Туризъм“

Делът на нощувките реализирани от чужденци е нараснал от 62 % през 2016 г., на 68 % през 2017 г.

Брой отчетени нощувки през 2017 г., по месеци			
месец	българи	чужденци	общо
Януари	57 870	94 562	152 432
Февруари	62 728	110 496	173 224
Март	65 502	124 718	190 220
Април	64 336	149 449	213 785
Май	65 223	147 140	212 363
Юни	70 123	150 505	220 628
Юли	58 073	157 896	215 969
Август	55 716	158 750	214 466
Септември	63 836	160 912	224 748
Октомври	71 391	162 286	233 677
Ноември	69 344	143 017	212 361
Декември	66 059	114 752	180 811
Общо	770 201	1 674 483	2 444 684

Ясно изразена сезонност при броя на нощувките не се наблюдава, но това е типично за градска дестинация. При нощувките реализирани от българи месеците юли и август се открояват като най-слаби.

БРОЙ ОТЧЕТЕНИ НОЩУВКИ ПО КАТЕГОРИЯ НА НАСТАНИТЕЛНАТА БАЗА НА ТЕРИТОРИЯТА НА СО									
категория	2016			2017			изменение 2016/2017 (в %)		
	българи	чужденци	общо	българи	чужденци	общо	българи	чужденци	общо
*****	48 014	376 774	424 788	44 325	422 732	467 057	-7,7	12,2	10,0
****	215 360	539 962	755 322	207 842	693 038	900 880	-3,5	28,3	19,3
***	227 799	294 305	522 104	251 741	389 389	641 130	10,5	32,3	22,8
**	102 539	37 893	140 432	103 489	50 197	153 686	0,9	32,5	9,4
*	172 511	110 504	283 015	162 296	119 127	281 423	-5,9	7,8	-0,6
3 еделвайса	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 еделвайса	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 еделвайс	801	-	801	508	-	508	-36,6	-	-36,6
общо	767 024	1 359 438	2 126 462	770 201	1 674 483	2 444 684	0,4	23,2	15,0

През 2017 г. се отчита увеличение с 15 % на общия брой реализирани нощувки в настанителната база на СО, спрямо 2016 г.

Най-голям брой нощувки са отчетени в места за настаняване 4 звезди (37 %), следвани от тези с 3 звезди и 5 звезди, съответно 26 % и 19 % от всички нощувки. Най-малък дял от нощувките се пада на МН категория 2 звезди – 6 %. При хижите, отчетени нощувки има само при тези категория 1 еделвайс и те представляват едва 0,02 % от всички нощувки. В хижите са пренощували само българи, като броят на нощувките реализирани от тях през 2017 г. е с 37 % по-малък, в сравнение с 2016 г.

Увеличение на броя нощувки се наблюдава при всички категории места за настаняване, с изключение на тези категория 1 звезда, които отчитат съвсем незначителен спад с 0,8 %. Значителен ръст отчитат обектите с категория три звезди (с 23 %), следвани от тези с четири звезди – с 19 %.

Разпределение на нощувките по месеци през 2017 г. и по категория МН						
	*	**	***	****	*****	1 еделвайс
Януари	19 131	9 305	38 139	55 381	30 441	35
Февруари	20 401	11 463	43 999	63 813	33 486	62
Март	23 127	11 898	49 398	67 936	37 827	34
Април	24 704	13 567	56 397	76 571	42 513	33
Май	23 944	13 237	52 851	80 499	41 792	40
Юни	26 054	13 472	57 554	80 133	43 396	19
Юли	28 271	14 085	57 923	76 900	38 692	98
Август	24 570	14 287	58 764	77 205	39 616	24
Септември	25 047	15 769	58 431	82 358	43 122	21
Октомври	25 447	14 401	63 346	88 835	41 648	0
Ноември	21 839	12 902	55 374	82 010	40 209	27
Декември	18 888	9 300	48 954	69 239	34 315	115
Общо	281 423	153 686	641 130	900 880	467 057	508

Разпределението на нощувките според вида на настанителната база се запазва устойчиво през последните години, като и през 2017 г. значителен превес имат нощувките регистрирани в хотели – 2 031 077 или 83 % от всички нощувки, отчетени на територията на София.

Делът на нощувките, реализирани от чужденци в софийските хотели, е значително по-голям от този на нощувките, реализирани от българи, съответно 72 % и 28 %.

Разпределение на нощувките през 2017 г., по вид МН			
Вид МН	българи	чужденци	общо
Апартаментен туристически комплекс	563	2 848	3 411
Апартаменти за гости	15 131	47 688	62 819
Бунгала	72	0	72
Вила	699	987	1 686
Вила за гости	457	253	710
Вилно селище	1 419	478	1 897
Къща за гости	17 192	25 184	42 376
Мотел	3 227	1 166	4 393
Пансион	34 865	12 006	46 871
Почивна станция	9 647	9	9 656
Семеен хотел	71 053	63 231	134 284
Стаи за гости	28 546	32 947	61 493
Хижа	508	0	508
Хостел	23 056	20 375	43 431
Хотел	563 766	1 467 311	2 031 077
общо	770 201	1 674 483	2 444 684

КЛАСАЦИЯ НА ПАЗАРИТЕ СПОРЕД БРОЯ РЕАЛИЗИРАНИ НОЩУВКИ В МН НА ТЕРИТОРИЯТА НА СОФИЯ ПРЕЗ 2017 Г.

През 2017 г. страните от Европейския съюз продължават да са най-важният генериращ пазар както за България, така и за София.

Националност	2016	2017	Относителен дял (в %)	Изменение 2016/2017 (в %)
Италия	104 886	150 313	8,98	43,31
Великобритания	96 033	131 486	7,85	36,92
Израел	92 063	120 071	7,17	30,42
Германия	92 788	108 855	6,50	17,32
Гърция	91 182	101 519	6,06	11,34
Съединени щати	71 665	80 524	4,81	12,36
Испания	43 281	66 737	3,99	54,19
Турция	58 157	64 274	3,84	10,52
Франция	52 599	59 828	3,57	13,74
Румъния	46 616	53 827	3,21	15,47
Нидерландия	29 511	47 965	2,86	62,53
Русия	38 810	43 447	2,59	11,95
Сърбия	28 985	36 463	2,18	25,80
Белгия	21 737	30 793	1,84	41,66
Полша	29 113	30 185	1,80	3,68
Китай	21 398	29 178	1,74	36,36
Македония	27 653	27 841	1,66	0,68
Украйна	25 141	27 709	1,65	10,21
Австрия	21 693	24 648	1,47	13,62
Унгария	17 468	21 323	1,27	22,07
Други	348 659	417 497	24,93	19,74
Общо	1 359 438	1 674 483	100	23,17

За втора поредна година най-голям брой нощувки са реализирали италианските туристи – 150 313 или 9 % от нощувките на чужденци в настанителната база на София. Въпреки това, по този показател за страната Италия се нарежда на 16-то място, с едва 1 % от нощувките за 2017г. Интересно е, че 64 % от нощувките, реализирани от италианци в България, се падат именно на столичните МН.

На второ място е Великобритания със 131 486 нощувки, а на трето Израел (120 071). Германия слиза на четвърто място в класацията, която оглавяваше през 2013, 2014 и 2015 г.

Най-голям ръст се отчита при нощувките, реализирани от туристите от Нидерландия (63 %), Ирландия (62 %), Испания (54 %) и Италия (43 %). От балканските страни по-осезаем ръст отбелязват Сърбия (с 26 %), Хърватия (16 %) и Румъния (16 %).

Спад се наблюдава само при броя нощувки реализирани от норвежки и арменски гости. Средната продължителност на престоя на туристите в София се запазва на 1,8 дни, като за българските гости тя е 1,7 дни, а за чуждестранните 1,9 дни. Най-дълго остават в София гостите от Грузия (средно 2,7 дни), Беларус (2,7) и Латвия (2,6). Сред важните за София пазари водещи по продължителност на престоя са гостите от Израел (2,3 дни), Италия (2,2 дни).

ПРИХОДИ ОТ ТУРИСТИЧЕСКИ ДАНЪК ЗА 2017 Г.

С решение № 65 на Столичния общински съвет от 22.12.2011 г. е определен размерът на дължимия туристически данък за всяка нощувка, според категорията на местата за настаняване. През 2017 г. размерът на данъка остава непроменен и той е съответно:

Категория	Дължим данък за 1 нощувка	Отчетени нощувки	Очакван приход от тур. данък
*****	1,2	467 057	560 468 лв.
****	1	900 880	900 880 лв.
***	0,8	641 130	512 904 лв.
**	0,6	153 686	92 212 лв.
*	0,4	281 931	112 772 лв.
Общо		2 444 684	2 179 236 лв.

Очакваният приход от дължимия туристически данък се определя от броя на отчетените нощувки по диференцирана за съответната категория данъчна ставка. По данни на Дирекция „Общински приходи“ при Столична община размерът на събрания туристически данък за 2017 г. е 2 597 025 лв., което е с 801 275 лв. или 44,62% повече от събрания данък през 2016 г.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТУРИЗМА В СОФИЯ – АБСОЛЮТНИ СТОЙНОСТИ ЗА 2017 Г.

Категория	Технически капацитет			Пренощуващи лица			Реализирани нощувки		
	Обекти	Стаи	Легла	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
*****	10	1 310	2 142	28 304	254 517	282 821	44 325	422 732	467 057
****	30	2 726	4 898	131 134	346 840	477 974	207 842	693 038	900 880
***	119	2 106	3 598	162 467	194 948	357 415	251 741	389 389	641 130
**	118	1 164	2 229	54 023	22 837	76 860	103 489	50 197	153 686
*	262	1 847	3 869	88 490	63 000	151 923	162 296	119 127	281 423
3 еделвайса	1	10	20	-	-	-	-	-	-
2 еделвайса	6	106	303	-	-	-	-	-	-
1 еделвайс	7	77	255	433	-	433	508	-	508
ОБЩО:	553	9 346	17 314	464 851	882 142	1 346 993	770 201	1 674 483	2 444 684

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТУРИЗМА В СОФИЯ – ОТНОСИТЕЛНИ СТОЙНОСТИ ЗА 2017 Г. (в %)

Категория	Технически капацитет			Пренощуващи лица			Реализирани нощувки		
	Обекти	Стаи	Легла	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
*****	1,8	14,0	12,4	6,1	28,9	21,0	5,8	25,3	19,1
****	5,4	29,2	28,3	28,2	39,3	35,5	27,0	41,4	36,9
***	21,5	22,5	20,8	35,0	22,1	26,5	32,7	23,3	26,2
**	21,3	12,5	12,9	11,6	2,6	5,7	13,4	3,0	6,3
*	47,4	19,8	22,3	19,0	7,1	11,3	21,1	7,1	11,5
3 еделвайса	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2 еделвайса	1,1	1,1	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1 еделвайс	1,3	0,8	1,5	0,1	0,0	0,03	0,1	0,0	0,02
ОБЩО:	100	100	100	100	100	100	100	100	100

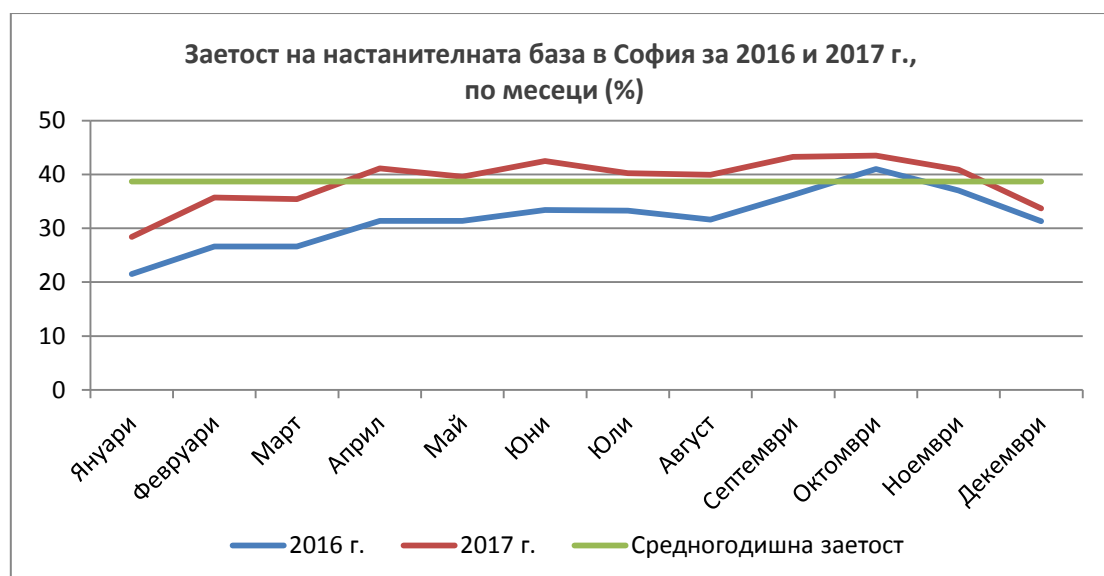
ЗАЕТОСТ НА НАСТАНИТЕЛНАТА БАЗА

Заеетостта е динамична величина и показва месечни колебания. Тя е важен индикатор за ефективността на хотелиерския бизнес, отразяващ степента, в която реално се използва съществуващия настанителен капацитет. В този раздел е представена средно месечната и средногодишната заеетост на легловата база, изчислена на база данните за декларирания брой реализирани нощувки и брой легла.

ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА В МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ПО МЕСЕЦИ ЗА 2016 И 2017 Г.

Месец	2016 г. (в %)	2017 г. (в %)	Изменение 2016/2017 г. (в %)
Януари	21,5	28,4	6,9
Февруари	26,6	35,7	9,1
Март	26,6	35,4	8,8
Април	31,4	41,2	9,8
Май	31,4	39,6	8,2
Юни	33,4	42,5	9,1
Юли	33,3	40,2	6,9
Август	31,6	40,0	8,4
Септември	36,2	43,3	7,1
Октомври	41	43,5	2,5
Ноември	37	40,9	3,9
Декември	31,3	33,7	2,4
Средногодишно	31,8	38,7	6,9

През 2017 г. средногодишната заеетост на легловата база в София е 38,7 %, като спрямо 2016 г. се отчита слабо увеличение с 6,9 %.

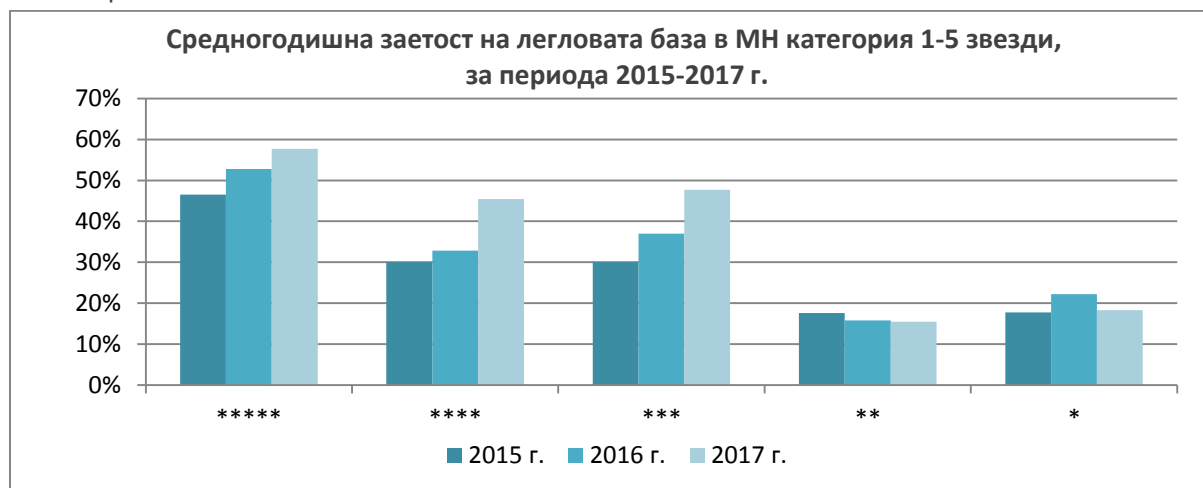

Месечните колебания в заетостта на настанителната база не са големи, но с по-висока заетост се открояват месеците септември и октомври (съответно 43 % и 44 %). Традиционно януари е месецът с най-ниска заетост – 28 %.

СРЕДНОГОДИШНА ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА ПО КАТЕГОРИИ ЗА 2015 - 2017 Г.

Категория	*****	****	***	**	*	1 еделвайс	Средногод. заетост
2015 г.	46,5%	30,0%	30,0%	17,6%	17,7%	-	27,9%
2016 г.	52,8%	32,8%	37,0%	15,8%	22,2%	0,4%	31,8%
2017 г.	59,7%	50,4%	48,8%	18,9%	19,9%	0,5%	38,7%
Изменение 2016/2017 г.	6,9%	17,6%	11,8%	3,1%	-2,3%	0,1%	6,9%

Най-висока средногодишна заетост традиционно се отчита при местата за настаняване категория 5 звезди, а най-ниска е при МН една и две звезди. Именно при МН една звезда, през 2017 г. се отчита слаб спад с – 2,3 %. Заетостта в хижите е изключително ниска както през 2017, така и през 2016 г.

ПОЗИЦИЯ НА СОФИЯ В ТУРИЗМА НА БЪЛГАРИЯ

Според данни на НСИ за 2017 г. в София се намират 3,7 % от обектите за настаняване и 3,9 % от легловата база в България. Делът на реализираните нощувки в София е 7,6 % от общо реализираните нощувки в страната, а делът на пренощуващите лица е 15,1% (19,9 % от българските и 20,5 % от чуждестранните граждани пренощували в България).

Средната продължителност на престоя в столицата е 1,8 дни, като за страната тя е 3,5 дни. Средната годишна заетост на легловата база в столицата е 40%, а за страната тя е 21%.

Област София (столица) е:

- на 3-то място сред областите по **приходи от нощувки** след Бургас /474 млн. лв./ и Варна /312 млн. лв./ - София /151 млн. лв./
- на **1-во място** сред областите по **заетост на леглата**, следвана от Пазарджик (37%) и Пловдив (29%)
- на 6-то място сред областите по **брой легла** след Бургас, Варна, Добрич, Благоевград и София област

Показател	България	София	Дял от България в %
Брой обекти	3 346	125	3,7
Брой легла	348 724	13 586	3,9
Брой реализирани нощувки	26 054 096	1 992 808	7,6
От българи	8 948 529	600 335	6,7
От чужденци	17 105 567	1 392 473	8,1
Брой пренощували лица	7 461 646	1 127 507	15,1
българи	3 805 816	376 680	9,9
чужденци	3 655 830	750 827	20,5
Среден престой /дни/	3,5	1,8	-
Заетост на леглата (%)	21	40	-
Среден приход от 1 нощувка	51 лв.	76 лв.	-
Среден приход от 1 пренощувало лице	180 лв.	135 лв.	-
Среден приход от 1 легло	3 845 лв.	11 173 лв.	-
Приходи от нощувки (лв.)	1 340 897 001	151 799 637	11,3
От българи	346 907 596	31 866 546	9,2
От чужденци	993 989 405	119 933 091	12,1

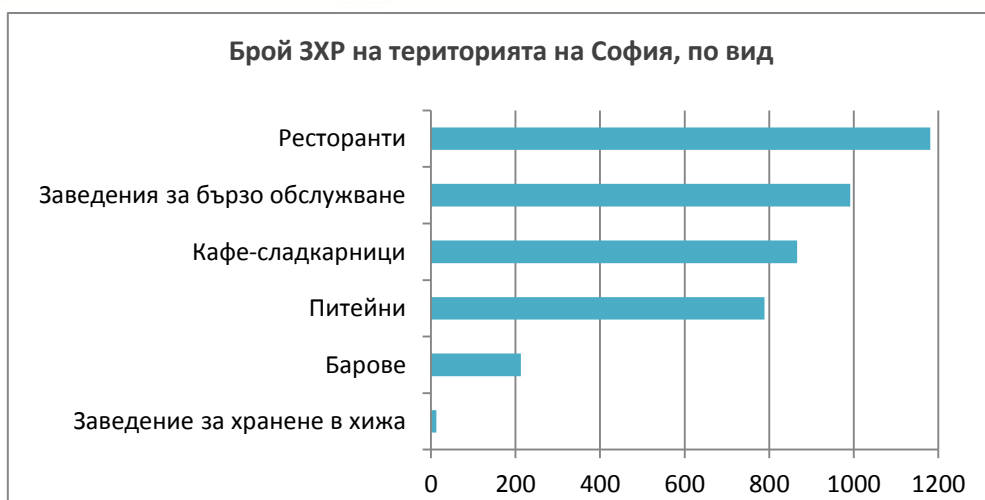
Източник: НСИ

*за да бъде коректно изведена позицията на София в националната система на туризма в таблицата са използвани данни само от НСИ. Трябва да се има предвид, че данните на НСИ се отнасят за всички категоризирани и функционирали през отчетния период места за настаняване с 10 и повече легла. Това е причината данните за София в таблицата горе да се различават от данните на ОП „Туризм“.

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ

На територията на Столична община през 2017 г. функционират 4 054 категоризирани заведения за хранене и развлечения, от които 1 181 ресторанта, 992 заведения за бързо хранене, 789 питейни заведения, 866 кафе-сладкарници, 213 бара и 13 заведения за хранене, прилежащи към туристическите хижи.

	Брой ЗХР	Дял от всички ЗХР (%)	Места на закрито	Капацитет Места на открито	Общо места
Ресторанти	1 181	29,1	82 879	49 475	132 354
Заведения за бързо обслужване	992	24,5	35 020	19 387	54 407
Питейни	789	19,5	27 274	16 146	43 420
Кафе-сладкарници	866	21,4	25 078	13 842	38 920
Барове	213	5,3	15 228	2 990	18 218
Заведение за хранене при хижа	13	0,3	525	20	545
ОБЩО:	4 054	100	186 004	101 860	287 864

През 2017 г. се отчита намаление на общия брой заведения за хранене и развлечения с 11 %. Намалява броят на всички видове обекти, като най-осезаем е спадът при баровете (с 25 %) и питейните заведения (със 17 %).

Техническият капацитет на ЗХР на територията на Столична община включва места на закрито и места на открито, като местата на закрито са два пъти повече от местата на открито. За 2017 г. общият брой на местата в заведенията за хранене и развлечения възлиза на 287 864, от тях 186 004 са разположени в зали за хранене на закрито и 101 860 на открито, предимно със сезонен режим на работа.

През 2017 г. видовата структура на ЗХР остава почти непроменена спрямо 2016 г. - най-голям дял от всички ЗХР имат ресторантите с 29,1 %, следвани от заведенията за бързо обслужване с 24,5 %, кафе-сладкарниците с 21,4 %, питейните заведения с 19,5 %, баровете с 5,3% и заведенията за хранене, прилежащи към туристическите хижи с 0,3 %.

Разпределението на капацитета по видове ЗХР показва, че 46 % от местата в ЗХР са разположени в ресторантите, 19 % в заведенията за бързо обслужване, 15 % в питейните заведения, 14% в кафе-сладкарниците, 6 % в баровете и 0,2 % в заведенията за хранене, прилежащи към туристическите хижи.

ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ НА ЗАВЕДЕНИЯТА ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА
СТОЛИЧНА ОБЩИНА ПРЕЗ 2017 Г. ПО ВИДОВЕ И КАТЕГОРИЯ

Категория	Брой ЗХР	Места на закрито	Места на открито	Общо места
РЕСТОРАНТИ				
*****	12	1 304	857	2 161
****	21	2 085	637	2 722
***	78	7 579	3 173	10 752
**	180	15 862	9 852	25 714
*	890	56 049	34 956	91 005
общо	1 181	82 879	49 475	132 354
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БЪРЗО ОБСЛУЖВАНЕ				
*****	-	-	-	-
****	-	-	-	-
***	5	249	103	352
**	23	912	593	1 505
*	964	33 859	18 691	52 550
общо	992	35 020	19 387	54 407
ПИТЕЙНИ ЗАВЕДЕНИЯ				
*****	-	-	-	-
****	-	-	-	-
***	3	393	60	453
**	14	966	588	1 554
*	772	25 915	15 498	41 413
общо	789	27 274	16 146	43 420
КАФЕ-СЛАДКАРНИЦИ				
*****	1	30	20	50
****	1	48	160	208
***	-	-	-	-
**	59	2 813	2 393	5 206
*	805	22 187	11 269	33 456
общо	866	25 078	13 842	38 920
БАРОВЕ				
*****	12	1 138	97	1 235
****	30	2 238	142	2 380
***	51	2 809	619	3 428
**	69	7 335	872	8 207
*	51	1 708	1 260	2 968
общо	213	15 228	2 990	18 218
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ КЪМ ХИЖИ				
3 еделвайса	1	20		20
2 еделвайса	5	280	20	300
1 еделвайс	7	225		225
общо	13	525	20	545
	4 054	186 004	101 860	287 864

По отношение на категорийната структура на ЗХР – значителен превес имат ЗХР категория една звезда – 86 %, докато високотегорийните (4 и 5 звезди) съставляват едва 2 % от всички ЗХР. Според данните за техническия капацитет на столичните ЗХР, разпределението на местата по категории ЗХР, показва че 77 % от всички места са съсредоточени в ЗХР категория 1 звезда,

15 % в ЗХР 2 звезди, а останалите се падат на ЗХР 3, 4 и 5 звезди, както и на заведенията за хранене, прилежащи към туристическите хижи.

ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ

През последните години съотношението между цена и качество на туристическия продукт е на добро конкурентно равнище.

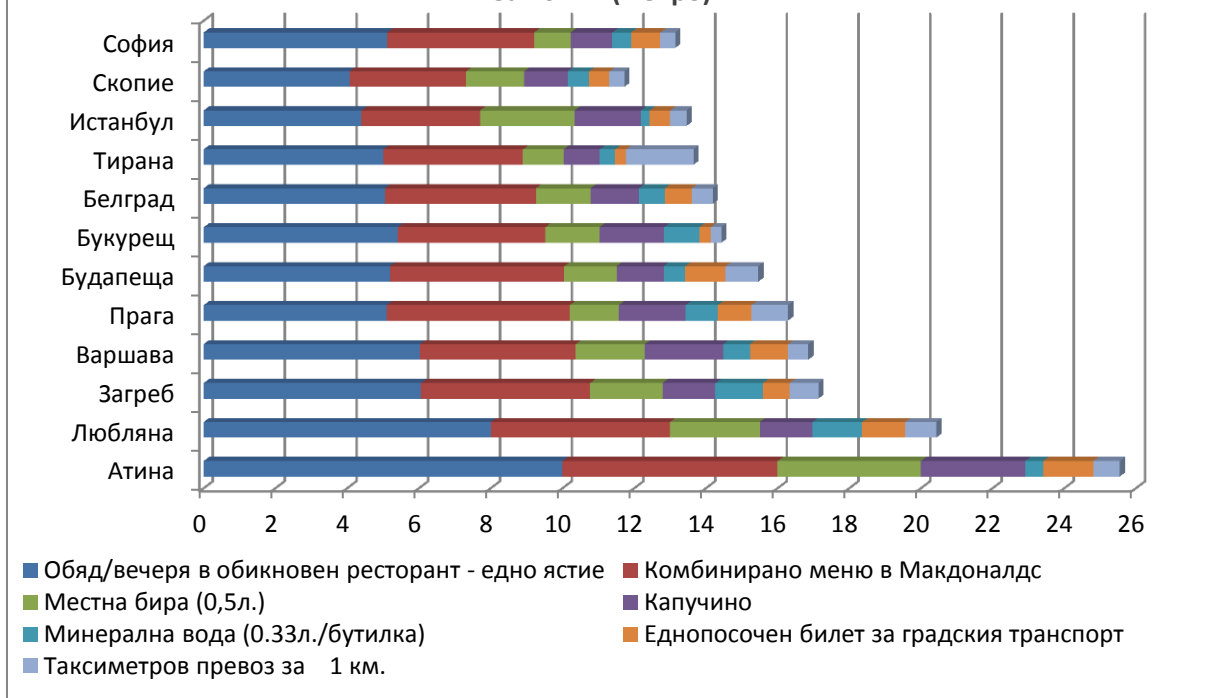
В таблицата по-долу са представени цените на някои туристически услуги и продукти в София, сравнени с цените в други европейски столици.

Средни цени на някои туристически услуги и продукти в част от европейските столици за 2017г. (в евро)

	София	Белград	Будапеща	Букурещ	Варшава	Загреб	Истанбул	Любляна	Прага	Скопие	Атина	Тирана
Обяд/вечеря в обикновен ресторант - едно ястие	5,12	5,05	5,19	5,41	6,03	6,06	4,40	8,00	5,10	4,06	10,00	5,00
Обяд/вечеря за двама в средноскъп ресторант – тристепенно меню	21,49	25,25	29,17	25,97	24,10	30,29	17,59	37,50	25,49	16,24	35,00	18,78
Комбинирано меню в Макдоналдс	4,09	4,21	4,86	4,11	4,34	4,71	3,30	5,00	5,10	3,25	6,00	3,90
Местна бира (0,5л.)	1,02	1,52	1,46	1,51	1,93	2,02	2,64	2,50	1,37	1,62	4,00	1,13
Вносна бира (0.33л.)	1,54	1,85	1,62	1,95	2,17	2,42	3,30	3,00	1,76	1,62	4,00	1,50
Капучино	1,16	1,35	1,31	1,80	2,18	1,47	1,84	1,47	1,86	1,21	2,91	1,01
Кока кола/Пепси кола (0.33л./бутылка)	0,83	1,28	0,89	1,26	1,02	1,83	0,68	1,98	1,19	1,11	1,42	0,87
Минерална вода (0.33л./бутылка)	0,52	0,72	0,6	0,98	0,75	1,33	0,25	1,39	0,90	0,60	0,50	0,43
Пакет цигари	2,71	2,53	3,87	3,68	3,62	3,64	2,86	4,00	3,92	1,97	4,50	2,25
Еднопосочен билет за градския транспорт	0,82	0,75	1,13	0,32	1,06	0,74	0,57	1,20	0,94	0,57	1,40	0,30
Месечна карта за градския транспорт	25,59	26,94	30,79	14,09	26,51	48,47	40,67	37,00	21,57	24,36	30,00	12,02
Таксиметров превоз за 1 км.	0,41	0,59	0,91	0,30	0,57	0,81	0,46	0,87	1,02	0,41	0,74	1,88

Източник: www.numbeo.com/cost-of-living/

Средни цени на някои туристически услуги и продукти в част от европейските столици за 2017г. (в евро)

Източник: www.numbeo.com/cost-of-living/

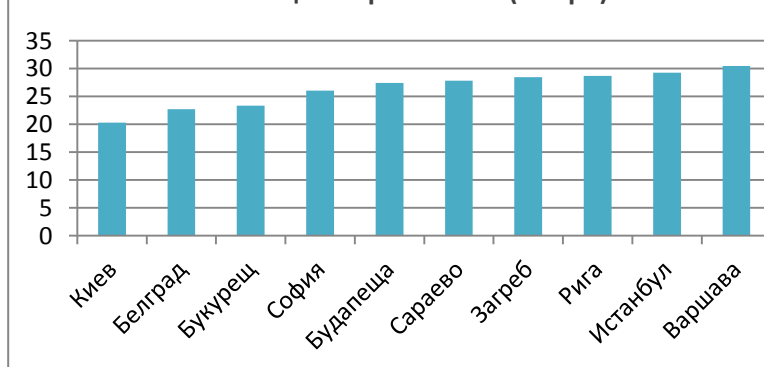
Световният „backscracker“ индекс показва обща картина на минималните туристически разходи, целяща да помогне на туристите да намерят най-изгодната от тяхна гледна точка дестинация. Той включва обща цена за група от услуги от първа необходимост за пътуващия в съответната дестинация. Въпреки че посочените цени се основават на едно потенциално туристическо пътуване с ограничен бюджет, те могат да послужат като ясен ориентир и за пътуващите, разполагащи с повече средства.

Във всяка дестинация този ежедневен

„пакет“ включва:

- * Легло в добър и евтин хостел
- * Три хранения в обикновен ресторант
- * Два билета за градски транспорт
- * Една платена културна атракция (музей, галерия)
- * Три евтини бири или вино

Бекпекър индекс в европейските столици с най-ниски цени през 2017 г. (в евро)

Източник: <https://www.priceoftravel.com/>

За разлика от 2016 г., когато столицата ни заемаше първо място като най-евтина дестинация в това изследване, то през 2017 г. първите три места се заемат от Киев, Белград и Букурещ, а София е на четвърто място по този показател.

ИЗПОЛЗВАНА ТЕРМИНОЛОГИЯ

Според Закона за туризма, в сила от 26.03.2013 г., Обн. ДВ. бр.30 от 26 Март 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.40 от 13 Май 2014г., изм. ДВ. бр.9 от 3 Февруари 2015г., доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 15 Март 2016г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г., изм. ДВ. бр.59 от 29 Юли 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.75 от 27 Септември 2016г.

Апартаменти за гости са самостоятелни апартаменти в една жилищна сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Бекпекинг е форма на нискобюджетен туризъм, независимо от вида на пътуване и транспорт. Терминът „backpack” от английски в буквален превод означава раница, и се използва за туристи, носещи на гръб голяма туристическа раница или друг багаж, който се пренася лесно на големи разстояния за дълъг период от време; включва използване на обществен транспорт, евтино настаняване (най-често хостел или младежко общежитие) и по-голяма продължителност на престой в сравнение с традиционното ваканционно пътуване, свързано главно с разглеждане на забележителности. Практикува се предимно от млади хора, разполагащи с повече свободно време.

Бекпекър е турист, практикуващ „бекпекинг” туризъм.

Бунгало е място за настаняване, изградено от строителни конструкции за сезонна или целогодишна експлоатация, със санитарен възел, без задължително изискване за кухненски бокс.

Бар е заведение, в което се предлагат богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки, коктейли, топли напитки, ядки, сладкарски и захарни изделия, ограничен асортимент кулинарна продукция.

Вила е масивна сграда с ниска етажност, притежаваща минимум: преддверие, хол, две спални, кухненски бокс, трапезария, санитарен възел, тераса и паркинг.

Вилно селище е териториално обособена група от нискоетажни масивни вили с комплексна многофункционално изградена инженерна и туристическа инфраструктура, в която се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 вили и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Заведения за бързо обслужване е заведение в което се предлага ограничен типизиран асортимент от кулинарна продукция и/или готови пакетирани стоки, десерти, напитки - безалкохолни и алкохолни. Имат висока пропускателна способност. Самообслужването е основна форма на обслужване.

Заведения за хранене и развлечения са: ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе-сладкарници и барове.

Кафе-сладкарница е заведение за допълнително хранене, в което се предлагат сладкарска продукция, сладоледи, тестени изделия, безалкохолни и алкохолни напитки.

Къмпинг е охраняван терен със съответната инфраструктура и с необходимите условия за пребиваване на туристи със собствена или наета палатка или каравана, както и за паркиране на автомобили и предлагане на туристически услуги. На територията на къмпинга могат да се разполагат бунгала, каравани (временно стационарно подвижно (колесно) място за настаняване без задължително изискване за кухненски бокс и санитарен възел), други места за настаняване, хранене и търговия.

Къща за гости е сграда с ниска етажност, в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или е обвързан с неговата история, която разполага с максимум 10 стаи за настаняване. Гостите ползват общи помещения като: всекидневна, обзаведена кухня, трапезария или място за хранене и място за отдых в двора. Обектът се стопанисва от домакини,

които живеят в същата сграда или в съседство и се грижат за обслужването и изхранването (минимум закуска) на гостите в условия, близки до домашните.

Места за настаняване са хотели, мотели, апартаментни туристически комплекси, вилни селища, туристически комплекси, вили, семейни хотели, хостели, пансиони, почивни станции, стаи за гости, апартаменти за гости, къщи за гости, бунгала и къмпинги.

Международен посетител е лице, което посещава държава, извън обичайната за него среда за не повече от 12 последователни месеца с цел бизнес, удоволствие или други лични цели, които не включват упражняването на дейност, за която получава възнаграждение. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Мотел е вид крайпътен хотел за пребиваване и обслужване на автотуристи, разположен извън населено място до активен транспортен възел или автомагистрала. Мотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.

Пансион е сграда, в която настаняването обикновено е за по-продължителен период от време, обзаведено с най-необходимите мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване.

Питейно заведение е заведение, в което се предлага богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки и закуски към тях.

Почивна станция е самостоятелно място за настаняване с преобладаващи социални функции и с инфраструктура, предлагаща здравни, балнеоложки, спортни и други услуги.

Пътници са всички лица, извършващи придвижване между две или повече географски точки с различна цел и различна продължителност. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Ресторант е заведение, в които се предлагат кухненска и сладкарска продукция, алкохолни и безалкохолни напитки. Обслужването на клиентите е с квалифицирани сервитьори с използване на специални форми на сервиране.

Стаи за гости – до 5 стаи - самостоятелни или в апартаменти, в една сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Семеен хотел е сграда в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или обвързан с историята му, с капацитет от 5 до 20 стаи за настаняване на туристи, в която се извършва хотелиерска дейност. Обектът се стопанисва от домакини или от нает персонал, които предоставят персонално обслужване на гостите. Семейният хотел има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Средна заетост на настанителната база е производен показател, отразяващ степента на използваемост на наличния настанителен капацитет в МН. В случая е изчислен като съотношение между броя на реализираните нощувки и броя на готовите за експлоатация легла в МН. (Работна дефиниция, създадена за целите на тази публикация)

Туризмът - Туризмът е социален, културен и икономически феномен, свързан с движение на хора към места извън обичайното им място на пребиваване за лични или професионални цели. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Турист е посетител, чийто престой е най-малко 24 часа, като по този начин прекарва поне една нощ в посетената дестинация и целта на посещението е туризъм, отдих, спорт, лечебни процедури, бизнес, посещения на роднини и приятели, поклонничество, участие в културно, конгресно, конферентно или друго събитие.

Туристическа дестинация е регламентирана съвкупност от икономически, социални и културно-екологични дейности, осъществявани в туристически обекти с реални граници, с цел създаване, реализация и потребление на стоки и услуги, формиращи атрактивността на туристическия продукт (пакет) с устойчива конкурентоспособност и ефективност.

Туристическа хижа е масивна сграда, предназначена за краткотраен отдих на туристи, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги. Обзаведена и оборудвана с най-необходимата мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване на туристи. Предлага туристическа, краеведска, екологическа и друга информация.

Туристическо селище е самостоятелна териториално обособена група от места за настаняване, с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 места за настаняване и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Хостел е сграда за ниско бюджетно настаняване, която е функционално обособена като общежитие със самостоятелни стаи и/или общи спални помещения – мъжки, женски и/или смесени. Споделено се ползват санитарен възел, всекидневна, обзаведена кухня с трапезария.

Хотел е общодостъпна сграда или сгради, функционално свързани, с минимум 15 стаи за настаняване, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги, свързани с пребиваването на туристите. За хотели, изградени преди 1 юни 2003 г., и за хотели в населени места или в части от тях с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение се допуска броят на стаите да е по-малък с 20 на сто. Хотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЖП транспорт – железопътен транспорт

ЗХР – Заведения за хранене и развлечения

МН – места за настаняване

НСИ – Национален статистически институт

ОП „Туризъм“ – Общинско предприятие „Туризъм“

T1 – терминал 1 на Летище София

T2 – терминал 2 на Летище София